

22 жовтня – Всесвітній день людей з вадами мовлення: коли кожне слово – досягнення

Щороку 22 жовтня відзначається Всесвітній день людей з вадами мовлення – подія, покликана привернути увагу суспільства до проблем мови та комунікації, з якими стикаються мільйони людей у всьому світі. Цей день – не лише про мовлення як здатність вимовляти звуки, а й про право кожної людини бути почутою.

Що таке мовленнєві порушення?

Мовленнєві порушення – це постійні або тимчасові труднощі з мовленнєвим спілкуванням, які можуть проявлятися у вигляді:

- порушень звуковимови (дислалія, дизартрія, ринолалія),
- труднощів із розумінням або побудовою фраз (алалія, афазія),
- порушень темпу, ритму, плавності мовлення (заїкання),
- відсутності мовлення або серйозного його обмеження (мутизм, тяжкі форми аутизму),
- труднощів із голосоутворенням (дисфонія, афонія).

Такі порушення можуть виникати внаслідок органічних уражень головного мозку, генетичних синдромів, психологічних травм, а також після інсультів, черепно-мозкових травм, ДЦП та інших захворювань.

Хто може мати мовленнєві порушення?

Мовленнєві труднощі можуть з'явитися:

- ♦ у дітей – через затримку мовленнєвого розвитку, неврологічні порушення, проблеми слуху, аутизм тощо;
- ♦ у дорослих – через травми, інсульти, пухлини, дегенеративні хвороби мозку або психоемоційні порушення;
- ♦ у літніх людей – через деменцію, хворобу Альцгеймера, постінсультні ураження мовлення.

За оцінками фахівців, до 10% населення планети має ті чи інші мовленнєві труднощі.

Чому це важливо?

- ◆ Люди з вадами мовлення часто стикаються з соціальною ізоляцією, нерозумінням, стигматизацією.
- ◆ Дитина, яка не говорить або говорить “не так”, часто стає об'єктом булінгу, а дорослі – дискримінації при працевлаштуванні.
- ◆ Нерідко люди з порушеннями мовлення мають збережений інтелект, талант, глибокий внутрішній світ – але не можуть повноцінно його виразити.

Тому цей день – нагадування про важливість рівного доступу до комунікації, логопедичної допомоги, інклюзивної освіти та соціальної підтримки.

Хто допомагає людям із порушеннями мовлення?

Для діагностики та корекції мовленнєвих порушень залучаються фахівці:

- логопед – спеціаліст із виправлення дефектів мовлення;
- сурдопедагог – працює з людьми з порушенням слуху;
- психолог і нейропсихолог – допомагають у разі психоемоційних або когнітивних причин мовленнєвих труднощів;
- лікар-невролог – у разі органічного ураження нервової системи;
- ерготерапевт, дефектолог, реабілітолог – у комплексній роботі з дітьми з інвалідністю.

Як можна допомогти?

- ✓ Не ігноруйте мовленнєві труднощі у дітей – рання діагностика дозволяє скоригувати більшість порушень.
- ✓ Не знецінюйте зусилля людей з вадами мовлення – говорити для них часто набагато важче, ніж для інших.
- ✓ Створюйте інклюзивне середовище – спілкуйтесь повільно, з повагою, уникайте нетактовних коментарів.
- ✓ Підтримуйте родини, які виховують дітей з мовленнєвими порушеннями.
- ✓ Використовуйте альтернативні способи комунікації – жести, малюнки, піктограми, технології.

Висновок

Всесвітній день людей з вадами мовлення – це нагадування про силу слова, підтримки й розуміння. Кожна людина заслуговує на право висловлювати свої думки, емоції та бути почутою – незалежно від того, як саме вона це робить.

Слова можуть бути вимовлені тихо, з паузами, руками, символами, з допомогою пристроїв – головне, щоб ми вміли чути серцем.

 Корисні посилання:

- Українська логопедична спільнота (Фейсбук-сторінка)
- Міжнародна асоціація логопедів та фахівців з комунікації (IALP)
- Асоціація альтернативної та додаткової комунікації (ISAAC)
- Національна служба здоров'я України – Поради для батьків
- Autism Speaks – Комунікаційна підтримка для людей з аутизмом (англ.)